

Uusi Suometar

N:o 270 – 20.11.1890

– **Uusi suomalainen raittiusseura Newyorkiin.** Yksityisessä kirjeessä tänne tulleiden tietojen mukaan on Newyork-Brooklyn suomalaisten keskuudessa perustumisillaan uusi raittiusyhdistys ”Rauhan Toiwo”. Sääntöehdotus on väliaikaisen toimikunnan kautta jo vahvistettu asianomaisessa paikassa ja yhdistyksen päättävä kokous oli 5 p:nä tätä kuuta. Uusi hedelmä kansalaistemme henkisissä riennoissa on tämäkin yritys.

(P:lehti.)

Uusi Suometar

N:o 38 – 11.2.1899

– **Berlinin suomalaisella seuralla** oli pääkokous viime tammik. 21 p:nä, jossa ensiksi luettiin kertomus seuran toiminnasta viime vuosikolmannekselta. Seura on viime vuosikolmannella hankkinut oman ”kirjaston”. Luettiin tilintarkastajain kertomus kassan tilasta, ja myönsi seura johtokunnalle tilinpäästön. Seuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen hra K. Koso. Seurassa on nykyään 22 jäsentä, joista 2 nais- ja 20 miespuolista.

Samoin vietti seura sunnuntaina tämän kuun 5 p:nä Runebergin syntymäpäivän muistojuhlaa ravintolassa ”Bereinshaus Fritz Rosché, Wilhelmstrasse 118. Osanottajia oli yli 50 henkeä. Ohjelmaan kuului soitantoa, tervehdyspuhe, laulua, juhlapuhe, lausuntoa (Hauta Berhossa ja Döbeln Juuttaalla), sekä wiulunsoittoa, jonka jälkeen seurasi wilkas tanssi. Tanssien väliaikoina awusti kaksi saksalaista neitiä soolo- ja duettolauluillaan.

– **Suomalaisia Wenäjän palveluksessa.** Ylennetty: 28:nen lentävän tykistöosaston komentaja, öwersti W. Billiacus kenraalimajuriksi, jonka ohessa hänelle on myönnetty ero wirastaynnä eläke sekä oikeus kantaa wirkapukua.

— **Uusi suomalainen raittiusseura Newyorkiin.** Yksityisessä kirjeessä tänne tulleiden tietojen mukaan on Newyork-Brooklyn suomalaisten keskuudessa perustumisillaan uusi raittiusyhdistys ”Rauhan Toiwo”. Sääntöehdotus on väliaikaisen toimikunnan kautta jo vahvistettu asianomaisessa paikassa ja yhdistyksen päättävä kokous oli 5 p:nä tätä kuuta. Uusi hedelmä kansalaistemme henkisistä riennoista on tämäkin yritys.
(P:lehti.)

— **Berlinin suomalaisella seuralla** oli päätökous viime tammik. 21 p:nä, jossa ensiksi luettiin kertomus seuran toiminnasta viime vuosikolmannekselta. Seura on viime vuosikolmannella hankkinut oman ”Kirjaston”. Luettiin tilintarkastajain kertomus kassan tilasta, ja myönsi seura johtokunnalle tilinpäästön. Seuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen hra K. Koso. Seurassa on nykyään 22 jäsentä, joista 2 nais- ja 20 miespuolista.
Samoin vietti seura sunnuntaina tämän kuun 5 p:nä Runebergin syntymäpäivän muistojuhlaa ravintolassa ”Bereinshaus Fritz Rosché, Wilhelmstrasse 118. Osanottajia oli yli 50 henkeä. Ohjelmaan kuului soitantoa, tervehdyspuhe, laulua, juhlapuhe, lausuntoa (Hauta Berhossa ja Döbeln Juuttaalla), sekä wiulunsoittoa, jonka jälkeen seurasi wilkas tanssi. Tanssien väliaikoina awusti kaksi saksalaista neitiä soolo- ja duettolauluillaan.

Uusi Suometar

N:o 248 – 4.10.1899

– Siirtolaisuus Suomesta

”Siècle” kirjoittaa: Saamme Suomesta useita kirjeitä, joissa kerrotaan, että 25-30 tuh. suomalaista aikoo lähteä maastaan ja haluaisivat sen tähden kernaasti tietää, onko tilaisuutta siirtymä Aqlgeriaan tai Tunisiin. Wastaamme tähän: Kuten toht. Bertillon (wanh.) on huomauttanut, woi ihminen tottua wain pieniin ilmanalan muutoksiin. Algeria ja Tunis soweltuwa etelä-ranskalaisille. Elsasslotringilaiset, jotka w. 1871 lähetettiin sinne, eiwät waikeuksitta woineet tottua sikäläiseen ilmanalaan. Suomalaisilla olisi wieläkin suurempia waikeuksia woitettawana. Heidän tulisi hakea oman maansa luontoinen ilmanala. Mitkään ranskalaiset siirtolat eiwät tarjoo heille sitä. Tunnumme wain Kanaadan, joka olisi heille omiaan.

Uusi Suometar

N:o 114 – 3.5.1900

– Amerikan Suomalaiset. Kelloseppä Herman Helander on Astoriassa Amerikan Yhdyswalloissa kuollut. Eräässä Amerikan suomalaisessa lehdessä hänestä kirjoitetaan m.m. seuraawaa:

Jo useammassa miespolwessa on Helanderien nimi Kalajoella tullut tunnetuksi walutaidoistaan. Wainaja sai isältään perintönä walutehtaan ja täydensi sen. Kuka ei Oulun läänissä ja muuallakin Suomessa aikoinaan tuntenut Kalajoen Helanderien walu-, kulta-, hopea- ja kellosepän töitä. Warsinkin walmisti wainaja kynttiläruunuja kirkkoihin suuressa määrässä. Ne owat kauniita ja huomiota herättäviä. Niitä on yli Suomen. Suurin ja mahtawin lienee Kuopion kirkossa, 200 kynttilän sijalla. Kaikenmoiset wastahakaisuudet waikuttiwat sen että hän noin 20 vuotta sitten muutti Amerikkaan. Oltuaan jonkun ajan tässä maassa jätti hän wäkiwiinain nauttimisen ja alkoi harwinaisella innolla perustaa raittiusseuroja Michiganin ja Minnesotan waltioissa. Hän oli niitä ensimmäisiä raittiusaatteen raiwajia kansalaistemme keskuudessa, ja aikoina sellaisina, jolloin raittiutta pidettiin hulluutena ja wastustettiin kowasti. Saipa toisinaan olla kynsin hampain. Saipa toisinaan olla waruilla hengestään, kun toisinaan puukkoin ja muitten aseitten kanssa raittiusmiehiä wainottiin. Näistä huo-

– Siirtolaisuus Suomesta

„Siècle“ kirjoittaa: Saamme Suomesta useita kirjeitä, joissa kerrotaan, että 25—30 tuh. suomalaista aikoo lähteä maastaan ja haluaisivat sen tähden kernaasti tietää, onko tilaisuutta siirtymä Algeriaan tai Tunisiin. Wastaamme tähän: Kuten toht. Bertillon (wanh.) on huomauttanut, woi ihminen tottua wain pieniin ilmanalan muutoksiin. Algeria ja Tunis soweltuwa etelä-ranskalaisille. Elsasslotringilaiset, jotka w. 1871 lähetettiin sinne, eiwät waikeuksitta woineet tottua sikäläiseen ilmanalaan. Suomalaisilla olisi wieläkin suurempia waikeuksia woitettawana. Heidän tulisi hakea oman maansa luontoinen ilmanala. Mitkään ranskalaiset siirtolat eiwät tarjoo heille sitä. Tunnumme wain Kanaadan, joka olisi heille omiaan.

– Amerikan suomalaiset. Kelloseppä Herman Helander on Astoriassa Amerikan Yhdyswalloissa kuollut.

Eräässä Amerikan suomalaisessa lehdessä hänestä kirjoitetaan m. m. seuraawaa:

Jo useammassa miespolwessa on Helanderien nimi Kalajoella tullut tunnetuksi walutaidoistaan. Wainaja sai isältään perintönä walutehtaan ja täydensi sen. Kuka ei Oulun läänissä ja muuallakin Suomessa aikoinaan tuntenut Kalajoen Helanderien walu-, kulta-, hopea- ja kellosepän töitä. Warsinkin walmisti wainaja kynttiläruunuja kirkkoihin suuressa määrässä. Ne owat kauniita ja huomiota herättäviä. Niitä on yli Suomen. Suurin ja mahtawin li-

limatta Helander pelkäämättä ja suurin samion raiwasi tietä raittiudelle, jota on toisten raittiusmiesten ollut helpompi perässä hiihtää.

Yhä kiihtywä keuhkotauti, joka häntä waiwasi useita vuosia, sai wanhuksen wiimein muutamiksi wiikoiksi wuoteen omaksi, katkais- ten hänen elämänsä langan huhtikuun 2 p.

Uusi Suometar

N:o 54 – 28.2.1900

– **Suomalaisten siirtolaisten matka Liwerpoolista.** ”Liwerpool Courier” sisälsi t. k:n 19 p:nä uutisen suuremman suomalaisjoukon matkasta Liwerpoolista Amerikkaan. Mainituksessa uutisessa kerrotaan, että Liwerpoolin höyrylaiwalaiturilla edellisenä päivänä, sunnuntaina, oli vilkas liike. Erityistä huomiota herätti suurempi määrä pohjoismaalaisia, pääasiallisesti suomalaisia, jotka olivat matkalla Yhdysvaltain eri osiin ja brittiläiseen Kanadaan. Lämpimästä kewätsästä huolimatta olivat nämä siirtolaiset puetut turkkeihin ja paksuihin willawaatteisiin, niinkuin heidän kylmässä kotimaassaan on tapana. Heitä oli luwultaan 550, miehiä, naisia, nuorukaisia ja pieniä lapsia. Lähtö tapahtui Beaver-linjan ”Lake Ontario” -nimisellä höyrylaiwalla, joka wiime toukokuun 20 p:stä jouluk. 30 päiwään oli kulettanut enemmän kuin 8,000 suomalaista ja Wenäjän juutalaista Liwerpoolista Kanadaan ja Yhdyswaltoihin. Yhtä suuri siirtolaismäärä on Liwerpoolin monen muun höyrylaiwaosakeyhtiön wälityksellä kulettettu Atlantin poikki ”kaukaiseen länteen”. Lähinnä seuraawina kuukausina; erittäinkin kewäällä, alkaneen säännöllinen suomalaisten (?) ja Wenäjän juutalaisten maastamuutto. Useimmat heistä kulkenewat silloinkin Liwerpoolin kautta Amerikkaan. Ainakin 100 (!) siirtolaisasiamiestä on tänä talwena ollut Suomessa johtaaksensa siirtolaistulwaa Kanadaan ja muutamiin Yhdysvaltain osiin ja saadakseen siellä aikaan järjestettyjä siirtokuntia. Asuntoja ja palweluspaikkoja hankitaan näille siirtolaisille ja saapuesaan merikaupunkeihin S:t Johniin ja Halifaxiin Atlantin tuollapuolen wastanottawa heitä asiamiehet, jotka toimittawat heidät eri siirtokuntiin Kanadassa. Kun näkee heidän mieltiwäisinä kuljeskelewan laiturilla, ennenkuin menewät laiwoihin, näyttää kuin olisiwat he hywin huolestuneita.

Lehti sen jälkeen koskettaa Suomen nykyisiä waltiollisia oloja ja niiden yhteyttä siirtolaisuuden kanssa.

— **Suomalaisten siirtolaisten matka Liwerpoolista.** ”Liwerpool Courier” sisälsi t. k:n 19 p:nä uutisen suuremman suomalaisjoukon matkasta Liwerpoolista Amerikkaan. Mainituksessa uutisessa kerrotaan, että Liwerpoolin höyrylaiwalaiturilla edellisenä päivänä, sunnuntaina, oli vilkas liike. Erityistä huomiota herätti suu-

Uusi Suometar

N:o 114 – 3.5.1900

– **Suomi ulkomaan sanomalehdissä.** ”Suisse Liberale” (Neufatel) julkaisee huhtik. 23 p:nä kirjoituksen siirtolaisuudesta. – ”Tems” (Paris) sisältää pitemmän kirjoituksen Suomen pawiljongista maailmannäyttelyssä ja ”Le Figaro” lyhemmän kirjoituksen samasta asiasta. – ”Waltiollinen tila Suomessa” on 24 siwua pitkän kirjoituksen nimi ”Revue du droit international et legislation comporée” nimisen Brysselissä ilmestyvän aikakauslehden huhtikuun numerossa. – Kirjoitusta jatketaan seuraawissa numeroissa. – ”Le Soleil” lehdessä on kirjoitus Pietarista, jossa puhutaan sensuurista Suomessa, wastalauseista muutamia sensuurin toimenpiteitä vastaan ja ”suomalaisten lainkuuliaisuudesta”.

— **Suomi ulkomaan sanomalehdissä.** ”Suisse Liberale” (Neufatel) julkaisee huhtik. 23 p:nä kirjoituksen siirtolaisuudesta. – ”Tems” (Paris) sisältää pitemmän kirjoituksen Suomen pawiljongista maailmannäyttelyssä ja ”Le Figaro” lyhemmän kirjoituksen samasta asiasta. – ”Waltiollinen tila Suomessa” on 24 siwua pitkän kirjoituksen nimi ”Revue du droit international et legislation comporée” nimisen Brysselissä ilmestyvän aikakauslehden huhtikuun numerossa. – Kirjoitusta jatketaan seuraawissa numeroissa. – ”Le Soleil” lehdessä on kirjoitus Pietarista, jossa puhutaan sensuurista Suomessa, wastalauseista muutamia sensuurin toimenpiteitä vastaan ja ”suomalaisten lainkuuliaisuudesta”.

Uusi Suometar

N:o 211 – 21.8.1900

– **Siirtolaisuus.** Härmän piirin nimismies kirjoittaa: Ylimalkaan on siirtolaisuus kasvanut warsinaisen työwäen keskuudessa kun wuodentulo kotimaassa on ollut heikompi tahi muuten työpalkat vähäiset, mutta waikkei vuonna 1898 sato ollutkaan huono eikä työpalkkakaan kotimaassa ole koskaan ollut korkeampi kuin toisa ja wiime vuonna, nousi kuitenkin siirtolaisten lukumäärä melkoisesti, ja oli wiime vuoden siirtolaisista suurin osa talollisten lapsia ja talollisia-kin. Tähän lienee, paitsi se tosi seikka että Amerikassakin owat olleet hywät työpalkat, suurena syynä ollut nykyiset waltiolliset olot ja pelko siitä että nuorukaisemme tulewat suorittamaan asewewollisuutensa Wenäjällä. – Pohj.

– **Krasnoje-Selon leiriltä.** Illalla ennen kuin 2:nnen patteria kaartintarkka-ampujaprikaatin tykkiwäen osastosta matkusti Kiinan sotaan, käwiwät patterian upseeristoa tervehtimässä soitolla Mikkelin ja Kuopion pataljoonain soittokunnat. Myöhemmin saapuivat näitten pataljoonain upseerit sanomaan jäähywäisiä matkaan lähewille, josta kohteliaisuudesta wenäläiset upseerit, jotka jo oliwat matkalla, terwehdyssähkösanomana, jota paitsi pataljoonia käwi tervehtimässä matkustaneitten kotonaolewien towereitten lähetystö.

– **Wenäläiset siirtolaiset ja passitarkastus.** Sen johdosta, että useimmat ulkomaamatkaa warten otetut passit, joilla siirtolaiset keisarikunnasta Hangon kautta matkustawat, eiwät enää kuten ennen ole warustetut ilmoituksella passin omistajan ijästä, joten näiden siirtolaisten silmäläpito suuressa määrin on tullut waikemmaksi, on Hangon maistraatti ilmoittanut tästä läänin kuwernöörille niihin toimenpiteisiin ryhtymistä warten, joihin asia woi antaa aiheita. Sitä paitsi on maistraatti ilmoittanut, että useimmilla juutalaisilla ja wenäläisillä siirtolaisilla, jotka matkustawat Hangon kautta ulkomaille, on Wiluassa, Minskissä, Kiewissä, Chitomirissa ja Grodnossa annetut passit.

– **Tapaturmaisesti kuollut Amerikassa.** Wiime kuun 17p:nä kuoli Hannassa Wyomingissa Amerikassa kaiwosmies Antti Nyman. Wainaja joutui hiiliwaunun alle. Pää musertui; kuolema seurasi silmänräpäyksessä. Näin ikäwällä tawalla kuollut kansalaisemme oli jo 18 wuotta ollut Amerikassa. Koko siellä elinajallaan

– **Siirtolaisuus.** Härmän piirin nimismies kirjoittaa: Ylimalkaan on siirtolaisuus kasvanut warsinaisen työwäen keskuudessa kun wuodentulo kotimaassa on ollut heikompi tahi muuten työpalkat vähäiset, mutta waikkei vuonna 1898 sato ollutkaan huono eikä työpalkkakaan kotimaassa ole koskaan ollut korkeampi kuin toisa ja wiime vuonna, nousi kuitenkin siirtolaisten lukumäärä melkoisesti, ja oli wiime vuoden siirtolaisista suurin osa talollisten lapsia ja talollisia-kin. Tähän lienee, paitsi se tosi seikka että Amerikassakin owat olleet hywät työpalkat, suurena syynä ollut nykyiset waltiolliset olot ja pelko siitä että nuorukaisemme tulewat suorittamaan asewewollisuutensa Wenäjällä. – Pohj.

– **Krasnoje-Selon leiriltä.** Illalla ennenkuin 2:nnen patteria kaartintarkka-ampujaprikaatin tykkiwäen osastosta matkusti Kiinan sotaan, käwiwät patterian upseeristoa tervehtimässä soitolla Mikkelin ja Kuopion pataljoonain soittokunnat. Myöhemmin saapuivat näitten pataljoonain upseerit sanomaan jäähywäisiä matkaan lähewille, josta kohteliaisuudesta wenäläiset upseerit lausuimat lämpimimmän kiitollisuutensa. Suomalaiisten pataljoonain wuosijuhlaan lähettiwät wenäläiset upseerit, jotka jo oliwat matkalla, terwehdyssähkösanomana, jota paitsi pataljoonia käwi tervehtimässä matkustaneitten kotonaolewien towereitten lähetystö.

– **Wenäläiset siirtolaiset ja passitarkastus.** Sen johdosta, että useimmat ulkomaamatkaa warten otetut passit, joilla siirtolaiset keisarikunnasta Hangon kautta matkustawat, eiwät enää kuten ennen ole warustetut ilmoituksella passin omistajan ijästä, joten näiden siirtolaisten silmäläpito suuressa määrin on tullut waikemmaksi, on Hangon maistraatti ilmoittanut tästä läänin kuwernöörille niihin toimen-

oli hän tunnettu raittiiksi ja siivoksi mieheksi. Oikea suomalainen nimensä oli Antti Haapajoki; kotoisin oli hän Raahen läheltä Mattilanperän kylästä Salosta. Kuollessaan oli hän vasta 36w. vanha, kirj. ”Raahen Lehdelle”.

Amerikassa kuolleita suomalaisia. Liisi Kurkimäki, o.s. Liselli, synt. Alahärmästä, kuoli Bel-tissä, Mont., heinäk, 18p. 26 vuoden vanhana;

Hilda Josefina Oman kuoli Brooklynissä 15p. heinäkuuta, 36 vuoden vanhana;

Alfred Anderson, synt. Kälwiältä, kuoli Astoriassa, Ore., heinäk. 10p.32 vuoden ijässä;

Andrew Newman, kuoli Hannassa Wyo., Heinäk, 17p, 33 vuoden ijässä;

Antti Saartenoja, kot. Nurmosta, kuoli tapaturmaisesti Bonsinissa, Con., heinäk, 20p. 26 vuoden vanhana;

Carl Gustaf Pettersson (Pesonen), kot. Waasasta, kuoli Jersey Cityssä R.I., heinäk, 25 p.30 vuoden vanhana.

Tekstin puhtaaksikirjoitus ja taitto:

Siirtolaisuusinstituutti

<http://www.migrationinstitute.fi>

Alkuperäistekstit haettavissa

Historiallisesta sanomalehtikirjastosta osoitteessa:

<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti>

Yksittäisen lehden numero löytyy helpoimmin
sivuston **selailu**-toiminnon kautta.

Kansalliskirjaston DIGITOIDUT AINEISTOT

Suomeksi | På svenska | In English

Etusivu

Sanomalehdet

Pienpainatteet

Aikakauslehdet

Muut tietokannat ja verkkoaineistot

Pikahaku

Hae

HISTORIALLINEN SANOMALEHTIKIRJASTO

Pääsivu

Selailu

Haku

Tarkennettu haku

Artikkelihakemisto

Palaute

Tervetuloa tutustumaan Suomen historiaan ja menneeseen aikaan vanhojen sanomalehtien kautta!

för Helsingfors och L